ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΡΜΟΔΙΑ ΑΡΧΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΑΛΗΘΕΥΤΩΝ (ΑΡΧΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗΣ)

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Αναθεωρημένη Περιγραφή Συστήματος Πρωτοβάθμιου Ελέγχου για Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας στην Κύπρο

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ: 7/5/2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Διαδικασία Έγκρισης Επαληθευτών: 3
(Α) Έλεγχος επαγγελματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων: 5
(Β) Έλεγχος ανεξαρτησίας του Επαληθευτή 6
II. Αρμοδιότητες Επαληθευτή: 7
III. Διαδικασία Επαληθεύσεων 8
(Α) Διοικητικές Επαληθεύσεις 8
(Β) Επιτόπιες Επαληθεύσεις 9
Σημεία Ελέγχου: 10
(Γ) Πρόσθετες υποχρεώσεις σε περίπτωση Επαληθευτή Κύριου Εταίρου: 12
IV. Ποιοτικές Επισκοπήσεις της Αρμόδιας Αρχής Εξουσιοδότησης Επαληθευτών 13
(Α) Χρονοδιάγραμμα διενέργειας Ποιοτικών Επισκοπήσεων: 13
(Β) Επιλογή δείγματος για Ποιοτική Επισκόπηση: 13
(Γ) Διαδικασία Ποιοτικής Επισκόπησης: 14
(Δ) Αποτελέσματα Ποιοτικής Επισκόπησης: 15
(Ε) Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες της Αρχής Εξουσιοδότησης: 16
V. Παραρτήματα 18

Σύμφωνα με το Άρθρο 125 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 και το άρθρο 23 του Κανονισμού (ΕΕ) 1299/2013 (ΕΤΣ), η διενέργεια διαχειριστικών επαληθεύσεων (management verifications) σε ένα Πρόγραμμα Συνεργασίας αποτελεί ευθύνη της Διαχειριστικής Αρχής του συγκεκριμένου Προγράμματος. Εναλλακτικά, σύμφωνα με το άρθρο 23 του Κανονισμού (ΕΕ) 1299/2013, παρέχεται η δυνατότητα η ευθύνη αυτή να αναληφθεί από τις συνεργαζόμενες χώρες του Προγράμματος, είτε πρόκειται για κράτη-μέλη, είτε για μη μέλη της ΕΕ. Σε τέτοια περίπτωση, κάθε κράτος μέλος της ΕΕ συγκροτεί σύστημα ελέγχου το οποίο επιτρέπει την επαλήθευση της παράδοσης των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών, της εγκυρότητας και της νομιμότητας των δαπανών που δηλώνονται για πράξεις ή μέρη πράξεων, οι οποίες υλοποιούνται στην επικράτεια του και της συμμόρφωσης αυτών ως προς την εθνική νομοθεσία και τους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς. Στο πλαίσιο αυτό διενεργούνται διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις.

Η επιλογή της δομής του Συστήματος Πρωτοβάθμιου Ελέγχου εναπόκειται στο κάθε κράτος μέλος. Η Κύπρος για τα Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας έχει επιλέξει να εφαρμόσει ένα αποκεντρωμένο σύστημα, σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 81.035, ημερομηνίας 27 Ιουλίου 2016. Στο συγκεκριμένο σύστημα, οι δικαιούχοι/εταίροι των έργων του Προγράμματος προτείνουν στην Αρμόδια Αρχή Εξουσιοδότησης Επαληθευτών (Αρχή Εξουσιοδότησης), έναν ανεξάρτητο επαληθευτή (controller), που θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένο μέλος σε εθνικό ή διεθνή αναγνωρισμένο επαγγελματικό σύνδεσμο λογιστών/ελεγκτών, για να διενεργεί τον πρωτοβάθμιο έλεγχο. Ο Επαληθευτής εγκρίνεται από την Αρμόδια Αρχή Εξουσιοδότησης Επαληθευτών πριν την δήλωση των πρώτων δαπανών στην Κοινή Γραμματεία του Προγράμματος. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση της Κύπρου, ως Αρχή Εξουσιοδότησης ορίστηκε το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας μέσω της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης (ΔΕΠ), με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 89.360 ημερομηνίας 7 Μαΐου 2020 η οποία τροποποιεί την προηγούμενη Απόφαση.

I. Διαδικασία Έγκρισης Επαληθευτών:

Ο Δικαιούχος/Εταίρος επιλέγει έναν ανεξάρτητο εξωτερικό επαληθευτή, ο οποίος μαζί με τον Δικαιούχο/Εταίρο συμπληρώνει και συνυπογράφει τον τυποποιημένο «***Κατάλογο Ελέγχου Εξουσιοδότησης Επαληθευτή Πρωτοβάθμιου Ελέγχου***» (Κατάλογος Ελέγχου). Στον Κατάλογο Ελέγχου περιλαμβάνονται τα ελάχιστα κριτήρια που απαιτείται να πληροί ο Επαληθευτής και αφορούν:

α) στις επαγγελματικές δεξιότητες και ικανότητές του,

β) στην ανεξαρτησία του και

γ) στην εκπαίδευση της οποίας έχει τύχει τόσο ο ίδιος όσο και η Ομάδα Επαλήθευσης σε σχέση με τις απαιτούμενες διαδικασίες επαληθεύσεων.

Ο υπογεγραμμένος Κατάλογος Ελέγχου συνοδεύεται από μια δεσμευτική «***Δήλωση Εξουσιοδότησης Επαληθευτή Πρωτοβάθμιου Ελέγχου***» (ΔΕΕΠΕ) που συνυπογράφεται από τον Επαληθευτή και τον Εταίρο του έργου και η οποία ενσωματώνει τη δέσμευση του Επαληθευτή και της Ομάδας Επαλήθευσης για:

α) την ανεξαρτησία του από την μονάδα που χειρίζεται τις δραστηριότητες και τη χρηματοοικονομική διαχείριση του έργου,

β) παρακολούθηση σχετικών εκπαιδευτικών εργαστηρίων,

γ) ολοκλήρωση της εργασίας επαλήθευσης εντός των χρονοδιαγραμμάτων που τίθενται από το Πρόγραμμα και

δ) όλες τις πιθανές κυρώσεις σε περίπτωση εντοπισμένων αδυναμιών ή μη συμμόρφωσης.

Ο Κατάλογος Ελέγχου μαζί με τη ΔΕΕΠΕ υποβάλλονται στην Αρχή Εξουσιοδότησης μετά την έγκριση του έργου και πριν την λήξη της πρώτης περιόδου αναφοράς. Είναι σημαντικό στον Κατάλογο Ελέγχου να δηλώνεται ολόκληρη η Ομάδα Επαλήθευσης, για σκοπούς ενημέρωσης της Αρχής Εξουσιοδότησης.

Η Αρχή Εξουσιοδότησης ελέγχει τις σχετικές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο Ελέγχου και αξιολογεί κατά πόσον ο προτεινόμενος Επαληθευτής είναι ανεξάρτητος, κατέχει τα απαιτούμενα προσόντα για να διεκπεραιώνει τις επαληθεύσεις για τον συγκεκριμένο Δικαιούχο/Εταίρο και έργο και έχει παρακολουθήσει τα απαιτούμενα εκπαιδευτικά εργαστήρια του Προγράμματος που αφορούν στις επαληθεύσεις.

Σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης, η Αρχή Εξουσιοδότησης εκδίδει ***«Πιστοποιητικό Εξουσιοδότησης Επαληθευτή Πρωτοβάθμιου Ελέγχου»*** (Πιστοποιητικό Εξουσιοδότησης) και το αποστέλλει στο Δικαιούχο/Εταίρο.

Σε περίπτωση που υφίσταται ανάγκη αλλαγής του Επαληθευτή ή/και της Ομάδας Επαλήθευσης κατά τη διάρκεια υλοποίησης κάποιου έργου, θα πρέπει να επαναληφθεί έγκαιρα η διαδικασία εξουσιοδότησης Επαληθευτή για τα νέα μέλη της Ομάδας Επαλήθευσης / τη νέα Ομάδα Επαλήθευσης.

Στην περίπτωση που ο Δικαιούχος/Εταίρος του έργου εμπίπτει στις πρόνοιες των περί Δημοσίων Συμβάσεων Νόμους και Κανονισμούς και επιλέξει να προσλάβει εξωτερικό Επαληθευτή, θα πρέπει να ακολουθηθεί η διαδικασία που προβλέπεται στους κανόνες της εθνικής και Ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί ανάθεσης Δημοσίων Συμβάσεων. Στην περίπτωση που η σύμβαση εμπίπτει στο όριο βάσει του οποίου η Αρμόδια Αρχή για τις Δημόσιες Συμβάσεις (Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας) εκδίδει Πιστοποιητικό Συμβατότητας, ο εταίρος διασφαλίζει την έκδοση των Πιστοποιητικών. Σε περίπτωση που η υπογεγραμμένη σύμβαση είναι κάτω από το καθορισμένο όριο, ο εταίρος συμπληρώνει τους ανάλογους καταλόγους αυτοελέγχου για επαλήθευση της εφαρμογής καθορισμένων κανόνων και διαδικασιών.

(Α) Έλεγχος επαγγελματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων:

Ο εξωτερικός επαληθευτής μπορεί να είναι οποιοδήποτε **νόμιμο ελεγκτικό γραφείο** με εγγραφή στο μητρώο νόμιμων ελεγκτών με βάση τον Νόμο που προβλέπει για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων από νόμιμους ελεγκτές και νόμιμα ελεγκτικά γραφεία, καθώς και για συναφή θέματα (Ν.53(Ι)/2017).

Ο Επαληθευτής συντονίζει και καθοδηγεί την Ομάδα Επαλήθευσης (όπου εφαρμόζεται). Θα πρέπει περαιτέρω να πληροί υποχρεωτικά τις παρακάτω προϋποθέσεις:

1. **Υπεύθυνος Επαληθευτής (Audit Partner - Συνέταιρος):**
   α. Κατέχει επαγγελματικό τίτλο από Σώματα Επαγγελματιών Ελεγκτών-Λογιστών και
   β. Έχει εγγραφεί στο σχετικό Μητρώο που τηρείται από την Αρχή Δημόσιας Εποπτείας Ελεγκτικού Επαγγέλματος (ΑΔΕΕλΕπ)[1] σύμφωνα με τον Νόμο που προβλέπει για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων από νόμιμους ελεγκτές και νόμιμα ελεγκτικά γραφεία, καθώς και για συναφή θέματα (Ν.53(Ι)/2017).

2. **Υπεύθυνος Ομάδας Επαλήθευσης (Manager/ Supervisor) (όπου εφαρμόζεται):**
   α. Κατέχει επαγγελματικό τίτλο από Σώματα Επαγγελματιών Ελεγκτών-Λογιστών.

3. **Εκπαίδευση**
   Όπου η Ομάδα Επαλήθευσης αποτελείται από (i) τον Υπεύθυνο Επαληθευτή (Συνέταιρο), (ii) τον Υπεύθυνο Ομάδας Επαλήθευσης (Manager/ Supervisor) και (iii) λοιπά μέλη, <u>ο Υπεύθυνος Συνέταιρος, ο Υπεύθυνος Ομάδας Επαλήθευσης και τουλάχιστον ένα μέλος της Ομάδας Επαλήθευσης</u> συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά σεμινάρια σχετικά με επαληθεύσεις για το συγκεκριμένο Πρόγραμμα που οργανώνονται από την

Αρχή Εξουσιοδότησης ή / και την Αρχή του Προγράμματος. Απαιτείται η συμμετοχή σε τουλάχιστον μία (1) εκπαίδευση / εργαστήριο έως και τρία (3) χρόνια πριν από την εξουσιοδότηση του Υπεύθυνου Επαληθευτή ως επαληθευτή πρωτοβάθμιου ελέγχου για το συγκεκριμένο έργο.

Όπου η Ομάδα Επαλήθευσης αποτελείται από (i) τον Υπεύθυνο Επαληθευτή (Συνέταιρο) και (ii) λοιπά μέλη, τότε ο Υπεύθυνος Συνέταιρος και τουλάχιστον ένα μέλος της Ομάδας Επαλήθευσης συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά σεμινάρια σχετικά με επαληθεύσεις για το συγκεκριμένο Πρόγραμμα που οργανώνονται από την Αρχή Εξουσιοδότησης ή / και την Αρχή του Προγράμματος. Απαιτείται η συμμετοχή σε τουλάχιστον μία (1) εκπαίδευση / εργαστήριο έως και τρία (3) χρόνια πριν από την εξουσιοδότηση του Υπεύθυνου Επαληθευτή ως επαληθευτή πρωτοβάθμιου ελέγχου για το συγκεκριμένο έργο.

Σε περιπτώσεις όπου δεν ορίζεται Ομάδα Επαλήθευσης, νοείται ότι η υποχρέωση για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά εργαστήρια βαραίνει αποκλειστικά τον Υπεύθυνο Επαληθευτή (Συνέταιρο).

(Β) Έλεγχος ανεξαρτησίας του Επαληθευτή

Η ανεξαρτησία του Επαληθευτή διασφαλίζεται από την Αρχή Εξουσιοδότησης ως εξής:

α. με την ενυπόγραφη διαβεβαίωση του εταίρου και του Επαληθευτή σχετικά με την ανεξαρτησία του δεύτερου, από τις δραστηριότητες και τη χρηματοοικονομική διαχείριση του έργου,

β. με τον έλεγχο της Αρχής Εξουσιοδότησης κατά πόσο ο Επαληθευτής είναι μέλος σε εθνικό ή διεθνή αναγνωρισμένο Επαγγελματικό Σύνδεσμο Λογιστών/Ελεγκτών, ο οποίος υποχρεώνει τα μέλη του να ακολουθούν κώδικα ηθικής δεοντολογίας,

γ. μέσω επιτόπιων επισκοπήσεων της Αρχής Εξουσιοδότησης σε περίπτωση που κριθεί απαραίτητο.

II. Αρμοδιότητες Επαληθευτή:

Οι Επαληθεύσεις περιλαμβάνουν επαρκώς τεκμηριωμένες διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις. Ο Επαληθευτής διενεργεί διοικητικές επαληθεύσεις σε σχέση με το 100% των δαπανών που περιλαμβάνονται σε κάθε αίτημα πληρωμής του έργου. Είναι επίσης απαραίτητο να πραγματοποιεί επιτόπιες επαληθεύσεις κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των έργων ή/και με την ολοκλήρωση τους, με σκοπό να λαμβάνονται λογικές διαβεβαιώσεις σχετικά με την υλοποίηση / παράδοση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών. Ο Επαληθευτής τηρεί αντίγραφα των εντύπων ελέγχου για σκοπούς τεκμηρίωσης των επαληθεύσεων που διενεργεί.

Ο επαληθευτής είναι υπεύθυνος για τις μεθόδους και τις τεχνικές της επαλήθευσης σύμφωνα με τα διεθνή και εθνικά πρότυπα ελέγχου. Πρόσθετα, επιβάλλεται να είναι γνώστης των σχετικών Ευρωπαϊκών Κανονισμών (Κανονισμός (ΕΚ) Αρ. 1301/2013, Κανονισμός (ΕΚ) Αρ. 1303/2013, Κανονισμός (ΕΚ) Αρ. 1299/2013, Κανονισμός (ΕΚ) Αρ. 481/2014), καθώς και του Οδηγού Υλοποίησης του Προγράμματος, της Αίτησης Χρηματοδότησης, της Σύμβασης Χρηματοδότησης και της Συμφωνίας Εταιρικής Συνεργασίας, για να είναι σε θέση να πιστοποιεί την αυστηρή συμμόρφωση με τα έγγραφα αυτά.

Σε κάθε επαλήθευση, ο εξουσιοδοτημένος Επαληθευτής συμπληρώνει και υπογράφει την «***Λίστα Ελέγχου Επαληθεύσεων***» και τα λοιπά έγγραφα που περιλαμβάνονται στο Εγχειρίδιο Οδηγιών Επαληθεύσεων του εκάστοτε Προγράμματος.

III. Διαδικασία Επαληθεύσεων

(Α) Διοικητικές Επαληθεύσεις

Οι διοικητικές επαληθεύσεις βασίζονται στην εξέταση της αίτησης πληρωμής και των δικαιολογητικών εγγράφων που την συνοδεύουν, δηλαδή των τιμολογίων, των δελτίων παράδοσης, των καταστάσεων κίνησης τραπεζικού λογαριασμού και των εκθέσεων προόδου. Οι συγκεκριμένες επαληθεύσεις σε σχέση με κάθε δήλωση δαπανών που υποβάλλουν οι Δικαιούχοι/Εταίροι και καλύπτουν το 100% των δαπανών του κάθε αιτήματος πληρωμής.

Κύριος στόχος των διοικητικών επαληθεύσεων είναι η εξέταση της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών, η επαλήθευση της πραγματοποίησης των δηλωθέντων δαπανών, η επιλεξιμότητα, καθώς και η ύπαρξη των επαληθεύσιμων δικαιολογητικών για την κάθε δαπάνη που δηλώνει ο Δικαιούχος/Εταίρος σε κάθε αναφορά προόδου. Συγκεκριμένα, ελέγχεται ότι:

- Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες σύμφωνα με το Πρόγραμμα, τους Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς Κανόνες.
- Οι δαπάνες που δηλώνονται έχουν πληρωθεί, έχουν εγγραφεί στο λογιστικό σύστημα του δικαιούχου και αφορούν την επιλέξιμη περίοδο και το εγκεκριμένο έργο.
- Οι διαδικασίες του Προγράμματος και οι όροι της εγκεκριμένης Αίτησης Χρηματοδότησης και της Σύμβασης Χρηματοδότησης έχουν τηρηθεί.
- Τα τιμολόγια και οι σχετικές πληρωμές έχουν καταχωρηθεί ορθά και είναι επαρκώς αιτιολογημένες με τα απαραίτητα έγγραφα.
- Οι εργασίες (προϊόντα ή υπηρεσίες) που αποτελούν το αντικείμενο συγχρηματοδότησης του έργου εκτελούνται ή έχουν διεκπεραιωθεί και τα αντίστοιχα παραδοτέα έχουν παραληφθεί σύμφωνα με τη Σύμβαση Χρηματοδότησης και την εγκεκριμένη Αίτηση Χρηματοδότησης.
- Έχουν τηρηθεί οι ευρωπαϊκοί και εθνικοί κανόνες αναφορικά με τις δημόσιες συμβάσεις, το περιβάλλον, τις κρατικές ενισχύσεις, τις ίσες ευκαιρίες, τη μη διάκριση και τη δημοσιότητα και πληροφόρηση και

έχουν εξασφαλιστεί τα σχετικά πιστοποιητικά συμβατότητας, όπου απαιτείται.

- Οι απαιτήσεις που καθορίζονται στην συμφωνία χρηματοδότησης σχετικά με τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας έχουν τηρηθεί.
- Η επιλεξιμότητα του ΦΠΑ έχει εξεταστεί από την αρμόδια αρχή και το σχετικό πιστοποιητικό έχει εξασφαλιστεί.
- Οι μεθοδολογίες απλουστευμένων επιλογών κόστους (Simplified Cost Options methodologies) έχουν εφαρμοστεί σωστά, όπου εφαρμόζεται στη βάση των όρων της συμφωνίας χρηματοδότησης.
- Έχει εξεταστεί η νομιμότητα και κανονικότητα κάθε είδους δαπάνης, σύμφωνα με τους κανόνες του προγράμματος, τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς κανονισμούς και κανόνες.
- Διασφαλίζεται η χρηστή οικονομική διαχείριση.
- Τηρήθηκαν οι διαδικασίες για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης.
- Η φυσική πρόοδος του έργου επιμετρείται με κοινούς και ειδικούς δείκτες απόδοσης του προγράμματος και, όπου εφαρμόζεται, δείκτες αποτελεσμάτων και μικροδεδομένα.
- Τηρείται επαρκής λογιστική κωδικοποίηση.

(Β) Επιτόπιες Επαληθεύσεις

Κύριος στόχος των επιτόπιων επαληθεύσεων είναι η επιβεβαίωση ορισμένων στοιχείων όσον αφορά τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών που δεν μπορούν να επαληθευτούν μέσω διοικητικών επαληθεύσεων. Είναι δηλαδή συμπληρωματικές και υποστηρικτικές ως προς τις διοικητικές επαληθεύσεις. Συγκεκριμένα, ελέγχεται επιτόπου η υλοποίηση και παράδοση των πράξεων, των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών, η φυσική πρόοδος που επιτυγχάνεται, καθώς και η τήρηση των κανόνων της Ένωσης περί Πληροφόρησης και Δημοσιότητας.

Σημεία Ελέγχου:

- η παράδοση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών και η εκτέλεση των έργων βάσει της εγκεκριμένης Αίτησης Χρηματοδότησης και των συμβάσεων που έχουν υπογραφεί,
- η τήρηση των οποιωνδήποτε όρων έχουν τεθεί με την απόφαση ένταξης του έργου, ιδίως όσον αφορά τις τροποποιήσεις και τις αλλαγές στη συμφωνία χρηματοδότησης,
- η συμμόρφωση με τους κανόνες περί εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερα σε σχέση με τροποποιήσεις των όρων της σύμβασης και τη λήψη των απαραίτητων εγκρίσεων (συμμόρφωση με τους σχετικούς εθνικούς κανονισμούς σχετικά με την εξασφάλιση εκ των προτέρων έγκρισης για αλλαγές και απαιτήσεις),
- η τήρηση των οποιωνδήποτε όρων έχουν τεθεί για συμμόρφωση με τους κανόνες της Ένωσης και εθνικούς κανόνες αναφορικά με το περιβάλλον, τις κρατικές ενισχύσεις, την ισότητα ανδρών και γυναικών και τη μη διάκριση από τους αρμόδιους φορείς,
- η επαλήθευση των στοιχείων που υποβάλλει ο Δικαιούχος/Εταίρος όσον αφορά την επίτευξη της τιμής των δεικτών του άξονα προτεραιότητας, ή σε επίπεδο προγράμματος είναι έγκαιρη, πλήρης και αξιόπιστη (ορθότητα των δεδομένων που κοινοποιούνται και οι αξίες που δηλώνονται από τον δικαιούχο/εταίρο),
- η τήρηση των κανόνων πληροφόρησης και δημοσιότητας,
- η τήρηση επαρκούς διαδρομής ελέγχου και λογιστικής κωδικοποίησης,
- η ακρίβεια και ορθότητα του υπολογισμού των καθαρών εσόδων που δηλώνονται στην συμφωνία χρηματοδότησης (καθαρά έσοδα που έχουν δημιουργηθεί είτε κατά την υλοποίηση του έργου ή μετά την ολοκλήρωση του έργου),
- η ύπαρξη και ακρίβεια των πρωτότυπων παραστατικών που δηλώθηκαν στις δηλώσεις δαπανών, βάσει μεθοδολογίας επαληθεύσεων που προνοεί για δειγματοληψία,
- η ύπαρξη διαδικασιών για την τήρηση των απαραίτητων εγγράφων για διάστημα δύο ετών από την 31η Δεκεμβρίου μετά την υποβολή των

λογαριασμών στους οποίους περιλαμβάνεται η τελική δαπάνη του ολοκληρωμένου έργου (αρ.140 του Καν. 1303/2013) ή άλλη μεγαλύτερη περίοδο που προβλέπεται από το Πρόγραμμα.

- το έργο δεν υφίσταται ουσιαστική τροποποίηση όπως ορίζεται στο άρθρο 71, Παρ.1 (α-γ) του Καν.1303/2013, εντός πέντε ετών από την τελική πληρωμή στον δικαιούχο/εταίρο,
- η ορθή εφαρμογή απλοποιημένων μεθοδολογιών επιλογής κόστους που περιλαμβάνουν φυσική πρόοδο (επαλήθευση αναφερόμενων ποσοτήτων),
- η διασφάλιση ότι δεν υφίσταται διπλή χρηματοδότηση των δαπανών.

Ο Επαληθευτής θα πρέπει να διενεργεί **τουλάχιστον 1 (μία) επιτόπια επαλήθευση** σε κάθε έργο κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του ή/και με την ολοκλήρωση του. Οι επιτόπιες επαληθεύσεις μπορεί να καλύπτουν δειγματοληπτικά τις επιμέρους εργασίες / δραστηριότητες του έργου ή/και δείγμα πρωτότυπων παραστατικών που ελέγχθηκαν διοικητικά και πρέπει να διενεργούνται με σκοπό να λαμβάνονται λογικές διαβεβαιώσεις σχετικά με την υλοποίηση / παράδοση των συγχρηματοδοτούμενων αγαθών και υπηρεσιών. Όπου χρησιμοποιείται δείγμα, ο Επαληθευτής/Ελεγκτής θα πρέπει να τηρεί αρχεία που να περιγράφουν και να τεκμηριώνουν τη δειγματοληπτική μέθοδο, καθώς και να καθορίζουν τις πράξεις ή συναλλαγές που επιλέγονται προς επιτόπια επαλήθευση. Οι Επαληθευτές/Ελεγκτές, προκειμένου να αποκτήσουν εύλογη βεβαιότητα ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των σχετικών συναλλαγών, θα πρέπει να προσδιορίσουν τον αριθμό των επιτόπιων επαληθεύσεων ανά έργο λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων:

- το επίπεδο κινδύνου που διαπιστώνεται για τον τύπο των σχετικών δικαιούχων και έργων
- το ύψος των δαπανών που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη εργασία,
- τη συχνότητα των προηγούμενων επαληθεύσεων,
- τα αποτελέσματα των προηγούμενων επαληθεύσεων και ελέγχων άλλων αρμόδιων οργάνων και
- το σύμφυτο κίνδυνο που εμπεριέχει η κάθε εργασία.

(Γ) Πρόσθετες υποχρεώσεις σε περίπτωση Επαληθευτή Κύριου Εταίρου:

Σύμφωνα με το έγγραφο καθοδήγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις διαχειριστικές επαληθεύσεις, (EGESIF _14_0012_12), ο Επαληθευτής του **κύριου εταίρου**, θα πρέπει να επαληθεύει αν ο κύριος εταίρος συμμορφώνεται με τις πιο κάτω **επιπρόσθετες υποχρεώσεις**:

- Εξασφαλίζει ότι οι δαπάνες που υποβάλλονται από τους δικαιούχους που συμμετέχουν στην πράξη αφορούν το έργο και αντιστοιχούν στις αντίστοιχες δραστηριότητες που περιγράφονται στην εγκεκριμένη αίτηση.
- Εξασφαλίζει ότι οι δηλωμένες δαπάνες από κάθε εταίρο που συμμετέχει στην πράξη έχουν επαληθευθεί και επικυρωθεί από ανεξάρτητο Επαληθευτή σύμφωνα με το σύστημα πρωτοβάθμιου ελέγχου της χώρας προέλευσης του κάθε εταίρου.

Σημειώνεται ότι οποιεσδήποτε συμφωνίες συναφθούν σχετικά με την παροχή υπηρεσιών από τρίτους για τη διενέργεια των επαληθεύσεων πρέπει να προνοούν ότι οι Επαληθευτές είναι υποχρεωμένοι να επιτρέπουν την πρόσβαση στα στοιχεία (φακέλους) που υποστηρίζουν την εργασία που εκτελέστηκε, τόσο στις Εθνικές όσο και στις Ευρωπαϊκές Αρχές Ελέγχου.

IV. Ποιοτικές Επισκοπήσεις της Αρμόδιας Αρχής Εξουσιοδότησης Επαληθευτών

Η Διεύθυνση Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας (ΔΕΠ), στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ως Αρμόδια Αρχή Εξουσιοδότησης Επαληθευτών (Αρχή Εξουσιοδότησης) διενεργεί δειγματοληπτικές ποιοτικές επισκοπήσεις σε επίπεδο Επαληθευτών για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του όλου συστήματος ελέγχου. Στα πλαίσια αυτά επαληθεύει την ικανότητα των Επαληθευτών να εκτελούν τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί, ως προς την εγκυρότητα, συμμόρφωση και επιλεξιμότητα των δαπανών που δηλώνονται για συγχρηματοδότηση.

(Α) Χρονοδιάγραμμα διενέργειας Ποιοτικών Επισκοπήσεων:

Οι ποιοτικές επισκοπήσεις της Αρχής Εξουσιοδότησης σε σχέση με δαπάνες που έχουν καταχωρηθεί στο λογιστικό σύστημα για την λογιστική χρήση 01/07/Ν-1 έως 30/06/Ν, διενεργούνται κατά βάση πριν την υποβολή της τελικής ενδιάμεσης αίτησης πληρωμής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Ιούλιο του έτους Ν. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση των ποιοτικών επισκοπήσεων εντός του προαναφερόμενου χρονοδιαγράμματος, αυτές ολοκληρώνονται το αργότερο μέχρι την ετοιμασία του προσχεδίου των Λογαριασμών για την υπό επαλήθευση λογιστική χρήση.

(Β) Επιλογή δείγματος για Ποιοτική Επισκόπηση:

Ο αριθμός των ποιοτικών επισκοπήσεων που πραγματοποιούνται από την Αρχή Εξουσιοδότησης βασίζεται σε δείγμα που καθορίζεται δυνάμει αξιολόγησης κινδύνων. Το μέγεθος του δείγματος όσον αφορά στο ποσοστό των δαπανών και επαληθευτών που καλύπτονται από την επισκόπηση διαφοροποιείται για κάθε Πρόγραμμα στη βάση αξιολόγησης του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του εκάστοτε Προγράμματος σε σχέση με τον πρωτοβάθμιο έλεγχο. Κατ' ελάχιστον καλύπτεται τουλάχιστον το 5% των δαπανών που δηλώνονται για την λογιστική χρήση και το 5% του συνολικού

αριθμού των επαληθευτών που έχουν εξουσιοδοτηθεί για το Πρόγραμμα για την συγκεκριμένη λογιστική χρήση.

Οι παράγοντες κινδύνου που λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί το μέγεθος του δείγματος επί του πληθυσμού των έργων / εταίρων / επαληθευτών για την ποιοτική επισκόπηση περιλαμβάνουν: προϋπολογισμό έργου / δηλωθείσες δαπάνες, σύμφυτο κίνδυνο με βάση τον τύπο του δικαιούχου, ευρήματα - εμπειρία από προηγούμενους ελέγχους σε επίπεδο εταίρου και σε επίπεδο επαληθευτή.

(Γ) Διαδικασία Ποιοτικής Επισκόπησης:

Κατά τη διενέργεια των ποιοτικών επισκοπήσεων εξετάζονται οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από τους Επαληθευτές όσον αφορά την επαλήθευση δαπανών της κάθε δήλωσης δαπανών και τον προσδιορισμό της δειγματοληπτικής μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε (όπου εφαρμόζεται) για τις επιτόπιες επαληθεύσεις. Η ορθή συμπλήρωση και τεκμηρίωση της λίστας ελέγχου (καταλόγου επαλήθευσης) και εκθέσεων επαλήθευσης, καθώς και τα συμπεράσματα σχετικά με την επιλεξιμότητα, τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών. Ελέγχεται επιπρόσθετα η καταχώρηση και ορθή τεκμηρίωση της επαλήθευσης στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος.

Επιπλέον η Αρχή Εξουσιοδότησης διατηρεί το δικαίωμα να πραγματοποιεί και επιτόπιες δειγματοληπτικές επισκοπήσεις, σε επίπεδο Δικαιούχων/Εταίρων, στο χώρο υλοποίησης των έργων, σε περίπτωση που αυτό θεωρηθεί απαραίτητο, συνεπεία του εντοπισμού σημαντικών ή συστηματικών αδυναμιών κατά τη διενέργεια των ποιοτικών επισκοπήσεων, άλλου ελέγχου, ή βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας δειγματοληψίας.

Με την ολοκλήρωση κάθε επισκόπησης, η Αρχή Εξουσιοδότησης ενημερώνει τον Δικαιούχο/Εταίρο ή/και τον Επαληθευτή για τα ευρήματα της και για τις ενέργειες που απαιτούνται για να επιτευχθεί η συμμόρφωση με τους Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς, μέσω τυποποιημένων εκθέσεων ποιοτικής επισκόπησης. Σε πρώτο στάδιο αποστέλλεται προσχέδιο της έκθεσης και

δίδεται περιθώριο 5 εργάσιμων ημερών στον ελεγχόμενο για ανταπόκριση και οριστικοποίηση της έκθεσης. Οι τελικές εκθέσεις κοινοποιούνται στη Διαχειριστική Αρχή και Κοινή Γραμματεία του εκάστοτε Προγράμματος. Τυχόν ανοικτά ευρήματα παρακολουθούνται, είτε από την Αρχή Εξουσιοδότησης είτε από τους πρωτοβάθμιους επαληθευτές, μέχρι το κλείσιμο τους.

(Δ) Αποτελέσματα Ποιοτικής Επισκόπησης:

Στις περιπτώσεις εντοπισμού παρατυπιών, ενημερώνεται άμεσα η Διαχειριστική Αρχή, η Αρχή Πιστοποίησης του Προγράμματος και η ΕΕ όπου απαιτείται. Τυχόν οικονομικές διορθώσεις που προκύπτουν από παρατυπίες που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια των ποιοτικών επισκοπήσεων, αφαιρούνται από την τελική αίτηση ενδιάμεσης πληρωμής που θα υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατόπιν συνεννόησης με τη Διαχειριστική Αρχή και Κοινή Γραμματεία του Προγράμματος. Σε περίπτωση που το ύψος της απαιτούμενης οικονομικής διόρθωσης καθορίζεται οριστικά μετά την υποβολή της τελικής ενδιάμεσης αίτησης πληρωμής για τη λογιστική χρήση υπό επαλήθευση (προκύπτει από το κλείσιμο ανοικτών ευρημάτων), ενημερώνεται σχετικά η Αρχή Πιστοποίησης του Προγράμματος για επιβολή της οικονομικής διόρθωσης στους Λογαριασμούς για τη λογιστική χρήση, ή την επόμενη ενδιάμεση αίτηση πληρωμής που θα αποσταλεί στην ΕΕ.

Σε περίπτωση όπου τεκμηριώνονται αδυναμίες στη συμμόρφωση του Επαληθευτή με τις οδηγίες και διαδικασίες της Αρχής Εξουσιοδότησης και του Προγράμματος, η εξουσιοδότηση του Επαληθευτή αναστέλλεται μέχρι να πιστοποιηθεί η συμμετοχή του Επαληθευτή και της ομάδας του (όπου εφαρμόζεται) σε εκπαιδεύσεις της Αρχής Εξουσιοδότησης.

Στις περιπτώσεις που τεκμηριώνεται επαρκώς συστηματική μη συμμόρφωση του Επαληθευτή και της Ομάδας Επαλήθευσης (όπου εφαρμόζεται) με τις οδηγίες και διαδικασίες της Αρχής Εξουσιοδότησης και του Προγράμματος με αποτέλεσμα την απώλεια ευρωπαϊκών πόρων, η Αρχή Εξουσιοδότησης δύναται να εφαρμόζει διαδικασία αποκλεισμού του Επαληθευτή και της Ομάδας Επαλήθευσης από τα προγράμματα ευθύνης της για ολόκληρη την προγραμματική περίοδο.

Σε περίπτωση υποψίας για απάτη είτε στο επίπεδο του Εταίρου του έργου είτε στο επίπεδο του Επαληθευτή, η υπόθεση αναφέρεται στο Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα για περαιτέρω έρευνα / ποινική δίωξη.

(Ε) Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες της Αρχής Εξουσιοδότησης:

Για τη διασφάλιση της ποιότητας των ελέγχων και της έγκαιρης διεκπεραίωσης τους, οι Επαληθευτές ή/και οι ομάδες τους (όπου εφαρμόζεται) πρέπει να συμμετέχουν σε ενημερωτικά σεμινάρια ή εργαστήρια που διοργανώνει η Αρμόδια Αρχή Εξουσιοδότησης Επαληθευτών. Οι εκπαιδεύσεις διοργανώνονται σε συνεργασία με άλλους φορείς (ΔΑ/ΚΓ, πρόγραμμα INTERACT) και πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα, στη βάση της προόδου υλοποίησης των έργων και των αναγκών που προκύπτουν κατά την υλοποίηση τους. Σημειώνεται ότι πέραν των εκπαιδεύσεων σε διάφορους τομείς που σχετίζονται με τις επαληθεύσεις, π.χ. δημόσιες συμβάσεις, κρατικές ενισχύσεις, απλουστευμένες επιλογές κόστους ιδιαίτερα σε σχέση με τον υπολογισμό μισθολογικού κόστους, εκπαιδευτικές δραστηριότητες δύναται να εκπονηθούν από την Αρχή Εξουσιοδότησης με διάφορους άλλους τρόπους όπως:

- Προσωπικές συναντήσεις για συγκεκριμένες διευκρινήσεις που τυχόν απαιτούνται.
- Μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας παρέχοντας διευκρινήσεις για οποιοδήποτε θέμα νομιμότητας, κανονικότητας και διαδικασιών επαληθεύσεων απασχολεί τους επαληθευτές.
- Έκδοση Εθνικών Κατευθυντήριων Γραμμών, σε περίπτωση που κριθεί απαραίτητο.

Η συμμετοχή των Επαληθευτών ή/και της Ομάδας Επαλήθευσης στις εκπαιδεύσεις/ σεμινάρια / εργαστήρια που οργανώνονται από την Αρχή Εξουσιοδότησης είναι υποχρεωτική και αποτελεί προϋπόθεση για την εξουσιοδότηση Επαληθευτή Πρωτοβάθμιου Ελέγχου. Οι υπεύθυνοι ελέγχου του προτεινόμενου Επαληθευτή επιβεβαιώνουν την παρουσία τους (ή της ομάδα τους) σε σχετικά σεμινάρια που διοργανώνονται από την Αρχή Εξουσιοδότησης, είτε πριν από την υποβολή αιτήματος για εξουσιοδότηση τους

ως Επαληθευτή για το έργο (εξετάζεται στο στάδιο εξουσιοδότησης) ή το αργότερο πριν την επαλήθευση της πρώτης δήλωσης δαπανών που υποβλήθηκε από τον δικαιούχο/ εταίρο (περιλαμβάνεται στους όρους εξουσιοδότησης).

Σε περίπτωση που ο προαναφερόμενος όρος δεν πληρείται, η εξουσιοδότηση του Επαληθευτή αναστέλλεται προσωρινά (ή δεν εκδίδεται) μέχρι την πιστοποίηση συμμετοχής του σε εκπαιδευτικά εργαστήρια για το Πρόγραμμα. Τυχόν παραβίαση του παραπάνω όρου συνεπάγεται μη επιλεξιμότητα των δαπανών που δηλώθηκαν από τον εταίρο.

V. Παραρτήματα

Παράρτημα 1	«Κατάλογος Ελέγχου Εξουσιοδότησης Επαληθευτή Πρωτοβάθμιου Ελέγχου» (Κατάλογος Ελέγχου)
Παράρτημα 2	«Δήλωση Εξουσιοδότησης Επαληθευτή Πρωτοβάθμιου Ελέγχου» (ΔΕΕΠΕ)
Παράρτημα 3	«Πιστοποιητικό Εξουσιοδότησης Επαληθευτή Πρωτοβάθμιου Ελέγχου» (Πιστοποιητικό)